

כ. בצריך לדקדק בתפלות ויתרות, שאם (ק) חסר * או יתר (קא) אות אחת פסולים, ונמצאו המניחים אותם מברכים בכל יום ברכה לבטלה, וגם שרי בכל יום בלא מצות תפלין, ונמצא ענש הסופר (קב) מרבה. לכן צריך להיות מאד ירא שמים (קג) ויחזר לדבר השם המתעסק בכתובת תפלין ותקונן: כא. יכל פרשה אחר שיכתבה (קד) יקראנה היטב בכונה וידקדוק פעמים ושלש, ויחזר ויקראנה קדם שיכתבה בתוך ביתה, כדי שלא תתחלף פרשה בפרשה: כב. יטוב לנסות הקלמוס (קה) קדם שיכתיל לכתב הפרשה, שלא יהא עליו דיו יותר מדאי ויפסיד. וכן יזהר קדם שיכתב כל שם לקרות כל (קי) מה שכתב, כדי שלא יבאו לידי גניזה (קכ) על דיו: כג. האם מצא שחסר אות אחת * אין לו (קכא) תקנה, שאם כן היו כתובין שלא בסדרן ופסולין משום דכתיב ויהי (קכב) ביהינתן יהו. * ואם יתר (קי) אות אחת, יש לו תקנה על ידי (קכג) שיגור אותה אם היא בסוף תבה או בתחלתה, אבל אם היא באמצע תבה לא, משום דקשיגור יהיה (קכד) נראה כשתי (קכה) תבות: כד. ימחר לכתב על

כ. הראשון בספר תפלין תפלין ויתבאר. ג. הריי אבנדרני. ד. שם. ה. טור בשם מכלתא תלמידי פירא א. מהלכות תפלין תריי אבנדרני וספר ארחות חיים. ו. הריי אבנדרני. ז. תרומים וספר ארחות חיים בשם רבנו יונה.

שערי תשובה

ס. תבות. עין באר השב. וצין בדבר שמואל סימן עזר שהביא דברי רבי יוסף ותרומה וימאיר בדקדוק במלת לאבותיהם אם בא למחוק תנאי המצות אפסר שצריך למחוק (צריך לומר למשון) בתחלה הביט הקדמות לה הג' והחמשים שהתקדמו סמך להקדי

באר הגולה

כ. * או יתר אות אחת, ואם אות אחת לא היה מחסר לשום תבה רק שעמד בין תבה לתבה או בין השיטין, אם נפסל התפלין משום זה, עין בנודע ביהודה חלק יורה דעה ח"א בסימן עד שמקל בזה, והשער אפרים בשער ח בפתחי שערים חולק עליו ומסיים עם רש"ל שמתחיל בזה: כג. * אין לו תקנה. עין במשנה ברוך דאי לא הכי יגור. וכו', ורצה לומר, דמתחלה יגור ואחר כך יכתב מה שחסר ממנו ולחלו דאי לא הכי צריך עיין פיון דכעת הכתיבה לא נכתב בסדרן *): * ואם יתר וכו', עין במשנה ברוך כמה שכתב בשם הפרי מגדים לענין תבה פסולה, ולפעמים טוב יותר למחוק הראשונה כדי לחוש אף לדעת רבנו

באר היטב

אם יש אות או תג שצריכה דיו כדי שיקחש הדיו קדם שיכתב השם, בית שמואל קמן אברהם. וסדר תוכית השם דרך סוד עין בעשרת וקלים ובגנת וקלים חלק אורח חיים כלל ב סימן י יא: (לא) פבות. כתב הבית יוסף בשם הריאס ולפעמים תשון

משנה ברוך

כ. (ק) חסר או יתר. אפלו אם התבה לא נשתנה לקריאתה בזה, כגון במלא וחסר וכדלקמן: (קא) אות אחת. ונאפלו אם קוצו של י"ד חסר מעט כדאיתא מנחות כט א: (קב) מרבה. מלבד צון גזל התמור: (קג) ויחזר לדבר השם. ראיתי להעתיק פה לשון הלבוש הצריך מאד לענינו, דזה לשונו, ולא כמו שעושים עכשו כמה סופרים שפניחין נערים המתלמדין לכתב תפלין כדי שיקראו בכתב, ואחר כך רואה הסופר אם נכתבו כהלכתן בתפלות ויתרות וסגי לה בזה, ואחר כך מניחין אותן בפתים ומוכרין אותם, ומתשכין להם הסופרים אותן המעט בשכר הלמוד להצטר, ומראים להם פני התר לומר, הרי אנו

בזה כגומלי תסדים עם הנערים העניים ללמד להם מלאכת הכתיבה בתנן והיא מלאכת ה', אבל אני אומר יצא שכרם בהפסדם, ואדרבה, לא טוב המה עושים בעצמם, כי הנער נער ואין יודע בין ימינו לשמאלו, ואין לו שום בנה בעולם, רק הם כמתעסקים בכתביהם ליפות הכתב ולא לשום קדשה ושום בנות מצוה בעולם, ויהי ענש הסופר מרבה מאד, שמכשיל את הבריות שפניחין אותן התפלה הפסולין ויכדלעיל בסעיף יט, ולא עוד, כדי להשביח את מקומו יאמר הסופר לכל, אני ככתבים ובכונה ככתבים וכו', וכל העושים כן בודאי עתידין לתן את הדין ולקבל ענשין הרבה מאד, ועליהם נאמר ארור עושה מלאכת ה' רמיה, על כן יזהר כל סופר ויתרחק מזה וטוב לו, ולשמן האמור אצל תפלין אין הכונה לשם פעל התפלין, כמו גבי גט צריך לשם האיש והאשה, רק לשם קדשת תפלין, עין שם, וסגם על זה, וכן תראוי למי שיש כתב בידו למנות כותבי תפלין מהגנים אנשי אמת שנאי בצע פעלי תורה יראי אלקים ותרדים על דברו ככל עיר, כמו שממנים שוחטים ובדקים, שלא נאמנו לכל הסופרים, שאין בונתם אלא להרויט ממון על ידי כתיבה ותשון נפה בפשיטת התפלין, ואף כי גם בונה זו טובה היתה ליפות המצוה בנויה, זה דוקא אם היה להם בונה קדושה גם כן, אבל בזה אינם נזהרים, ודי בזה. עד כאן לשונו השהור. וכתב בספר ברוך שאמר, יכתב אותיות טובים ותמיות ולא שבויות, וכמתון ובכונה גדולה, ולא ימחר אדם בכתובת כדי להרויט ממון הרבה, כי אותו רות ילקח לאבד ויזרחו ויפסיד נשמתו כי הוא מחטיא את הרבים, וכל מי שכותב תפלין טובים וכשרים כפי יכולתו, שכרו כפול ומכפל ונצול ומדינה של גיהנם. וכתב בספר חסידים סימן סה, וצדקתו עומדת לעד, זה המונח רבים, כגון המלמד ליראי השם תשון תפלין לתשן לאתרים. וצין בסימן לט, מתי אדם ראי לכתב תפלין: כא. (קד) יקראנה היטב. שאם ימצא איהא אות חסר באיזה פרשה, לא היא לבדה נפסלה אלא גם כל מה שאחריה, משום שהיה שלא בסדרן, וכדלעיל ברש הסימן: כב. (קה) קדם שיכתיל. אינו רוצה לומר בתחלת הפרשה דוקא, אלא (ק) קדם שיכתיל לכתב בהפרשה: (קו) מה שכתב. באותה (ק) פרשה, ולא השלפניה: (קז) על דיו. וכשחובל הקלמוס לכתב בו את השם (ק) לא יתחיל לכתב אותו מיד, שלא יפסידו בברוי דיו, או אולי יש עליו שער ולא יצא הכתב משר, וגם משום שצריך (ק) לקדש הדיו שער הקלמוס טרם שיכתב השם, לכן יבון להניח אות אחת מלכתב קדם השם וכאלו אות יתחיל לכתב, ואם לא עשה כן, יתפש אחר אות או תג שצריכה דיו וימלאנה וכותב את השם. ואם צריך דיו קדם שיגמר השם, או יטבל באותיות שלפני השם שהם לחים עדין ויגמר השם, אבל לא יטבל באותיות השם עצמן, (ק) ויש מקלין לטבל באותיות השם עצמן, דבזוי ליכא, ביין שהוא כדי להשלים בו את השם. ואם האותיות שלפניו אינם לחין, אזי יטבל מתוך ויתפש אחר אות או תג שצריכין דיו ובניל, וכל זה הוא למצוה ולא לענוכא בדיעבד: כג. (קח) תקנה. בהשלמה. ומיני שמכאן עד סוף הפרשה יש שמות שאינם נמתקין, דאי לא הכי יגיד עד סופה: (קט) ביהינתן יהו. פרוש, כסדר שכתבות ביהינתן יהו כתובין: (קי) אות אחת. ואם כתב (ק) תבה יתרה, יגררנה ויובל להניח המקום חלק ואם אין לו אותיות מהתבות שלפניה שהיה יכול להמשיכן במקום ההוא, ואין (ק) החלק פוסל כל שאין במקומו כשעור היות שפין פרשה פרשה שהוא כדי תשע אותיות. ולפעמים יש תקנה אפלו בזה, כגון שיכול להמשיך האות מן התבה שלפניה כדי למעט היות של תשע אותיות. ויותר מזה, דכאפן זה שיפסל התפלין מהיות היות, אז אפלו אם כסיום התבה שלפניה (ק) יש שם ת"א או ק"י, יוכל להמשיך גנ כדי למעט היות, ואף על פי שעל ידי ההמשכה לא יהיה הרגל של ת"א וק"י בסופה, אין קפידא בדיעבד. וכתב הפרי מגדים, דכתבה בפולה טוב יותר למחוק השניה, דתבה הראשונה בדין נכתב. ואם קדם הראשונה יש אות שיכול למשכו, טוב יותר שימחק תבה הראשונה כדי לחוש אף לדעת רבנו תם דשעור פרשה הוא שלש אותיות: (קיא) שיגור. ולא מפסל הפרשה משום חק תוכות, ביין שאינו עושה מעשה בגוף התבות והאותיות: (קיב) נראה כשתי תבות. ופעמים שתשון מועיל על ידי

(*) שוב ראיתי שנה אחר, ורצה מקריא שיע עליו לקמן בסימן סר שצריך א באור הלכה דבר התחיל בזה דברים אמורים. עין שם:

שער הציון

כב. (קס) אלה רבה וקלם חסידות: (קי) אלה רבה: (קכ) יורה דעה רע סעיף ד: (קכא) ברוך שאמר: (קכב) יורה דעה רע דרכא בפרי מגדים: כג. (קי) קמן אברהם: (קכ) קמן אברהם: (קכא) קמן אברהם: (קכב) קמן אברהם:

לוח עמוד הידוע: יום א יט אב תשסב < יום ב כב תמוז תשסז < יום ג כט סיון תשעב < יום ד י סיון תשעז < יום ה יא אייר תשסב